

Hiányzó történetek

Hermann Ildi kiállítása

TÓTH KRISZTINA

2B Galéria, 2017. VII. 7. – VIII. 6.

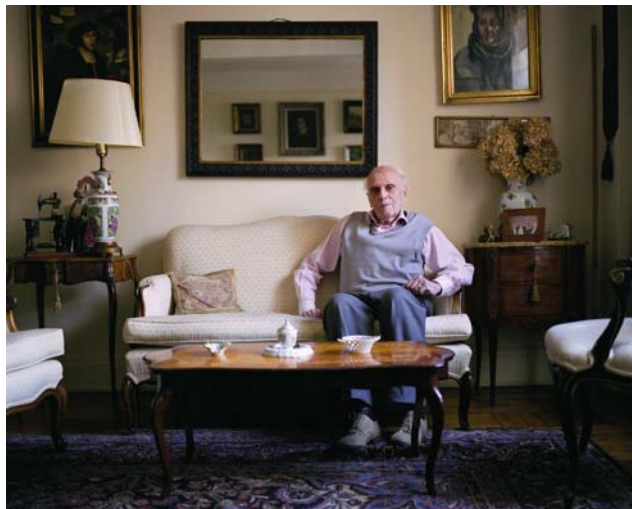
esszé

Ismeretlen sorsok bontakoznak ki itt előttünk, ismeretlen emberek arcát mutatja meg nekünk Hermann Ildi új fotósorozata. A kiállítás címe: **Hiányzó történetek**. Rögtön a kiállítótérbe lépve felmerül a kérdés, hogy vajon honnan hiányoznak ezek a történetek. Provokatívabban feltéve ugyanezt a kérdést: ugyan, kinek hiányoznak?

Hiányozhatnak a családi emlékezetből, hiszen számtalan olyan embert ismerek, aki szinte semmit sem tud a nagyszüleiéről, nem beszélve

Ha végigolvassuk a történeteiket, és utána megpróbálunk felidézni egy-egy részletet, meglepve tapasztaljuk, hogy a személyes, tragikus múlt egyetlen nagy, közös történetbe olvad, amely történet tele van meneküléssel, halállal, túléléssel, veszteséggel.

Debrecenben születtem, Párizsban születtem, Miskolcon születtem, Budapesten születtem a Korong utcai szeretetkórházban – szólalnak meg a hangok. Ami közös ezekben a végűkhöz közelítő életekben, az a mostani helyszín. Ezek az idős férfiak és nők mind New Yorkban, a szabadság városában élnek, és mindnyájan úgy tekintenek Magyarországra, mint valami hátrahagyott világra, amely

HERMANN ILDI:
Hiányzó történetek,
Bandi bácsi, 2015

Hiányzó történetek,
Pipi néni, 2015

a korábbi generációkról, de hiányozhatnak a közös tudatunkból is, hiszen egy olyan országban élünk, amelyben mindig az aktuális politikai erők igyekeznek meghatározni, mire emlékezzék és mit felejtessen el a társadalom, és az érvényesnek tekintett nemzeti történelem többnyire csak részben fedi a személyes történelem felidézhető eseményeit. Fontos tehát, hogy ezek az emberek saját, hiteles elbeszélésükkel segítsék elő az emlékezést, és önnön sorsukkal álljanak a felejtés útjába.

így vagy úgy a vesztüket akarta. Azt hiszem – mondja erre Csibe bácsi –, hogy Kolumbusz óta minden európaiban van egy kis Amerika-álom.

Ha megnézzük ezeket a fotókat, az első dolog, ami eszünkbe jut a lefotózott emberekről, az a méltóság. A méltóság, amitől megpróbálták megfosztani őket, és ami mégis sugárzik mindannyiuk arcáról. Kellemetlen, de szinte megkerülhetetlen kérdés, hogy vajon hogyan néznének ki ugyanezek az emberek, ha itt éltek volna le a

teljes életüket. Hogy vajon egyáltalán élnének-e még, és ha élnének, vajon mennyire írta volna át vonásaikat a Magyarországon eltöltött sok-sok évtized. Erre a kérdésre természetesen nem lehet válaszolni, nem is ezért tettem fel. Azért tettem fel, mert a gondolkodó embernek és művésznek az is feladata, hogy nyugtalanító kérdéseket vessen fel, anélkül, hogy ő maga tudná a választ. És akkor hadd kérdezzek tovább:

Ugyan, miért kell egymás mellé tenni a szöveget és a képet? Miért nem bízta a fotós a képre, hogy elmondja nekünk, szemlélőknek a sztorit? Hogy beszéljen a látvány? Miért érzi szükségesnek, hogy ott álljon maga az elbeszélte történet is, hogy kigördüljön a falra, mint a titokban megőrzött tekerecs, felületté simuljon, és a múlt is a látvány részévé váljon?

Talán azért, mert ezek a történetek elválaszthatatlanok az arcoktól, mert a mi történetünk írja a mi vonásainkat is. Ezek a nők és férfiak megszabadultak, és egy újrakezdett élet távolságából szemlélik mindazt, ami megesezt velük. Van, aki tíz éve minden évben itt tölt egy fél évet, és van közöttük olyan is, aki mindössze csak háromszor volt Magyarországon. „És már nem is akarok visszamenni – mondja az interjúban. Nem tetszik, amit a menekültekkel csináltak.”

A gyerekkor arra tanította meg a kiállítás szereplőit, hogy minden helyzetet kibírjanak. „Tilos gondolkodni, tilos érezni, csak tenni kell, amit mondanak.” „Éhezni sokkal jobb, mint fázni.” A felnőttkor pedig arra tanította meg őket, hogy mindezen tapasztalatok mégiscsak felülírhatóak, és fel lehet építeni egy új életet az előző romjain is.

A halottakat már számtalanszor számba vették, most ideje számba venni a még élőket. Hermann Ildi megérezte, hogy ez talán az utolsó utáni pillanat. Rögzítette az arcukat, a történetüket, hogy átmentse a múlt még összeszedhető darabkait a jövőbe.

Polgári, tágas és békés nappalikban ülnek, mellettük szobrok, díszpárnák. András bácsi mellett feltűnik egy Herendi-váza is, ám ennek ellenére tudni, hogy nem itt vannak, hanem egy másik földrészén. Évi mégis azt mondja, hogy magyarul álmodik, és az üldöztetést, amelyekről itt olvasunk, kivétel nélkül mindnyájan magyarul mesélték el. Azon a nyelven, amelyen megtörtént velük. Magyarul. Még megtehetik – és szerencséire van, aki meghallja a hangjukat. Ha a történetük tovább adódik, akkor ez a szabadulás nyelve is lesz. A többi pedig rajtunk múlik, itt élő utódaikon.

Elhangzott a kiállítás megnyitóján a 2B Galériában 2017. július 6-án.

HERMANN ILDI: *Hiányzó történetek*, Evi, 2015

Hiányzó történetek, Imre bácsi, 2017